

zaaknummer 2013 W 1035 (1)

9 december 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(voormalig) pasto(o)r te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 9 januari 2014. Op 7 april 2014 is bij de griffie een verweerschrift op het klaagschrift ingekomen van aangeklaagde. Op 16 april 2014 is een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 26 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar partner de heer [naam] en haar vertrouwenspersoon mw. [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Geraads voornoemd.

Aangeklaagde is eveneens verschenen.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster werkte van eind jaren zestig tot eind jaren zeventig als afdelingssecretaresse op [afdeling], later op [afdeling] en [afdeling], van het [naam] ziekenhuis in [plaats]. Aangeklaagde werkte er in dezelfde periode als ziekenhuispastor, belast met de geestelijke verzorging van patiënten in het ziekenhuis. In de periode dat het seksueel misbruik plaats vond, omstreeks 1975/1976, had klaagster net een punt gezet achter een lange relatie in [land]. Zij had veel verdriet van de beëindiging daarvan. In deze periode ging haar broer trouwen - hij werd getrouwd door aangeklaagde - en klaagster had voor die gelegenheid een gedicht geschreven. Het voordragen daarvan ging zij oefenen in het kapelletje van het ziekenhuis. Tijdens het oefenen gaf de inhoud van het gedicht aanleiding aan aangeklaagde om aan klaagster te vragen of haar iets dwars zat. Hij stelde voor om met hem te komen praten, dat

zou wellicht kunnen helpen. Klaagster is op de uitnodiging ingegaan en naar de woning van aangeklaagde gegaan. Daar heeft zij verteld over de verbroken relatie en haar gevoelens daarover. Zij kreeg meerdere glazen wijn aangeboden, terwijl ze normaal nauwelijks dronk. Aangeklaagde zat naast haar op de bank en ging steeds dicht bij haar zitten. Toen aangeklaagde heel dicht bij klaagster zat, vroeg hij meermalen wat zij nu het liefste zou willen, waarop klaagster uiteindelijk zei dat ze wilde kussen, waarna zij elkaar tongzoenen hebben gegeven. Ongeveer 4 weken later was er weer een afspraak omdat de hulpvraag bij klaagster nog steeds aanwezig was. Aangeklaagde is bij klaagster thuisgekomen waar weer is gesproken over haar gemoedstoestand en haar problemen sinds het verbreken van de relatie. Aangeklaagde heeft klaagster over haar kleding heen aan haar borsten betast. Terwijl beiden gekleed waren is aangeklaagde op klaagster gaan liggen en heeft hij zijn geslachtsdeel tegen haar aan gedruwd en gewreven totdat hij klaarkwam. Aangeklaagde was helemaal bezweet en heeft bevestigend geantwoord op de vraag van klaagster of hij was klaargekomen. Het gebeuren vond plaats in een onpersoonlijke situatie zonder warmte of genegenheid. Aangeklaagde is daarna meteen vertrokken.

Klaagster werd daarna door aangeklaagde genegeerd in het ziekenhuis. Ook reageerde hij niet op een briefje van klaagster om te komen eten omdat zij graag met hem wilde praten. Dat strookte niet met het beeld dat zij had van aangeklaagde als een persoon bij wie iedereen met zijn problemen terecht moest kunnen.

2.3. Klaagster voelde zich in de steek gelaten, leeg en alleen. Zij zocht iemand die ze kon vertrouwen en aan wie ze haar verhaal kon doen. Klaagster heeft lang met niemand gesproken over het contact tussen haar en aangeklaagde. Toen zij in hetzelfde ziekenhuis een rugoperatie onderging, droomde zij zo akelig over aangeklaagde dat zij het niet meer voor zich kon houden en het aan de ziekenhuisdominee [naam] heeft verteld. Deze zei haar dat ze er met niemand over moest spreken. Hij zou aangeklaagde aanspreken op zijn gedrag. Klaagster heeft er nooit meer iets over gehoord en aangeklaagde bleef klaagster negeren. Zij ontwikkelde angsten en kreeg zoveel last van het genegeerd worden dat zij haar baan in het ziekenhuis heeft opgezegd zonder dat ander werk in zicht was.

In 1987 is zij in een zware depressie terechtgekomen. Klaagster heeft een belaste jeugd, die deels is doorgebracht in een door nonnen geleid internaat waar zij is mishandeld en misbruikt. Zij kon ook geen steun vinden bij het ouderlijk gezin. Het seksueel misbruik door aangeklaagde heeft de problematiek van klaagster versterkt. Zij kan niet tegen aanrakingen en heeft door de jaren heen dwangmatige angsten ontwikkeld en een bovenmatige behoefte aan controle. Daarnaast heeft zij allerlei fysieke klachten, waarvan haar artsen vermoeden dat daaraan trauma's ten grondslag liggen.

Klaagster heeft diverse relaties gehad die telkens fout liepen omdat het te dicht bij kwam. Sinds 12 jaar heeft zij een relatie met haar huidige partner met wie zij in een broer/zus relatie leeft.

Klaagster is vijandig, boos en gefrustreerd richting kerk en het geloof. Zij voelt pijn, onmacht en woede jegens degenen die haar dit hebben aangedaan.

2.4. Klaagster hoopt haar woede tegen de Kerk en het Katholicisme aan te pakken met het indienen van een klacht. Zij wil en kan nu voor zichzelf opkomen. Zij hoopt op erkenning en te zijner tijd een passende financiële compensatie.

3. Het verweer en de reactie (zakelijk weergegeven)

3.1. Aangeklaagde heeft schriftelijk en ter zitting het seksueel misbruik erkend. Hij zag het bespreken van de problemen van klaagster destijds als zijn pastorale taak. Om die reden is toen ook een tweede afspraak gemaakt.

Hij geeft aan dat hij na het gebeuren een indringend onderhoud had met dominee Rijnders, waarbij hij had begrepen dat hij zich verder afzijdig van klaagster zou houden en de dominee haar verder zou begeleiden. Hij heeft heel veel verdriet gehad dat het gebeurd is en heeft het zijn hele leven meegedragen. Om die reden is hij ook bij de commissie Deetman geweest waar hij zijn verhaal heeft gedaan, waarvan hij een concept verslag heeft overgelegd. Aangeklaagde heeft schriftelijk en ter zitting zijn spijt betuigd en erkend dat hij klaagster zeer tekort heeft gedaan.

3.2. [Bisschop] heeft in de schriftelijke reactie informatie gegeven over aangeklaagde. Aangeklaagde is in [jaar] tot priester gewijd van het bisdom 's-Hertogenbosch. Van [maand] [jaar] tot [maand] [jaar] is hij als pastor werkzaam geweest in [ziekenhuis] in [plaats]. Daarna is hij benoemd als pastoor in [plaats] waar hij in [jaar] vanwege ernstige hartproblemen met pre-emeritaat is gegaan. Over aangeklaagde zijn geen andere klachten bekend. Hij komt ook niet voor in het rapport van de commissie Deetman. Ook de archieven en het persoonsdossier geven geen aanwijzingen die duiden op seksueel misbruik. Aangeklaagde staat bekend als een aimabel en integer man, die veel aandacht had voor zijn parochianen. Dat neemt niet weg dat gelet op de erkenning van aangeklaagde zelf, het evident is dat het seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, waarmee hij ernstig de fout is ingegaan. Pijnlijk voor aangeklaagde maar nog veel ingrijpender voor klaagster die alle steun behoeft om het gebeurde te verwerken en een plaats te geven.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De procedure ziet doorgaans op minderjarigen die in een afhankelijkheidsrelatie met een aangeklaagde verkeerden. Klaagster was ten tijde van het misbruik reeds meerderjarig. In het onderhavige geval dient echter eveneens een afhankelijkheidsrelatie aangenomen te worden nu aannemelijk is dat klaagster in een labiele situatie verkeerde na een verbroken relatie. In het kader van haar daarmee samenhangende hulpvraag voerde zij met aangeklaagde gesprekken in de context van een pastorale relatie zoals door klaagster en aangeklaagde is erkend.

Mede daardoor moeten de door klaagster gestelde feiten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer veertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. Aangeklaagde heeft met klaagster tongzoenen uitgewisseld. Terwijl beiden gekleed waren, is aangeklaagde op klaagster gaan liggen en heeft hij zijn geslachtsdeel tegen haar aan geduwd en gewreven totdat hij klaarkwam.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de schriftelijke verklaring van haar partner dat zij in 2000 aan hem verteld heeft dat en onder welke omstandigheden het misbruik door aangeklaagde heeft plaatsgevonden. Tenslotte heeft aangeklaagde schriftelijk en ter zitting erkend dat hij met misbruik van zijn positie klaagster seksueel heeft misbruikt.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagde was voor klaagster iemand in wie zij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Aangeklaagde heeft jegens klaagster zijn spijt betuigd. Tezamen met gegrondverklaring en erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan kan dit wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klaagster zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 december 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.